

BACKGROUND REPORT

Dopady mezinárodních sankcí na lidská práva

Daniela Tůmová
daniela.tumova@amo.cz

Obsah

1	Jak číst background	3
2	Úvod	3
3	Donucovací prostředky	3
	3.1 Co jsou to sankce	3
	3.2 Druhy sankcí	4
	3.3 Legalita sankcí	4
	3.4 Historie sankcí	4
4	Vliv donucovacích prostředků	5
	4.1 Důvody přijetí donucovacích prostředků	5
	4.2 Vliv donucovacích prostředků na lidská práva	5
5	Role HRC	6
	5.1 Přijaté rezoluce	6
	5.2 Speciální zpravodaj na donucovací prostředky	7
	5.3 Úkoly do budoucna	7
6	Shrnutí	7

1 Jak číst background

Tento background vznikl za účelem seznámení delegátů Pražského studentského summitu s problematikou dopadu mezinárodních sankcí na lidská práva občanů sankcionovaných států, kterou se zabývá orgán OSN Rada pro lidská práva (*Human Rights Council*,

těž HRC). Dokument poskytuje úvodní vhled do tématu a neměl by být pro delegáty jediným zdrojem informací. Delegáti by si měli dohledat i další relevantní informace, pomoci jim mohou zejména kapitoly *další rozšiřující zdroje a otázky pro jednání*.

2 Úvod

Sankce jsou v dnešní době jedním z nejčastěji používaných donucovacích prostředků.

V případě, že některý ze států představuje hrozbu pro mezinárodní mír, jsou na něj uvaleny sankce. Mnohdy však nevedou ke kýženému cíli a mají negativní vliv na lidská práva obyvatel sankcionovaných států.¹ Tímto problémem se zabývá orgán OSN – Rada pro lidská práva – která již v minulosti přijala řadu dokumentů. Stávající situace si ale stále žádá další aktivní kroky, jelikož současné dokumenty nejsou k rozřešení problematiky dostatečné.²

Mezi negativní důsledky sankcí patří například přerušování dovozu základních potravin, hygienických prostředků či léků. Dochází také k narušení fungování zdravotního a vzdělávacího systému. Výsledkem těchto omezení je bezprostřední zásah do lidských práv občanů sankcionovaného státu.³

Je tedy nutné se zamyslet nad tím, jak zaručit, aby sankce plnily svůj účel a netrestaly nevinné obyvatele a zda existuje nějaký jiný prostředek, který by mohl sankce nahradit. Cílem tohoto backgroundu je nastínit delegátům problematiku uvalování sankcí, jejich negativní důsledky, ale i jejich pozitiva.

3 Donucovací prostředky

3.1 Co jsou to sankce

Mezinárodní sankce jsou politická či ekonomická rozhodnutí, která jsou součástí diplomatického cíle chránit národní bezpečnost, ekonomické zájmy a mezinárodní právo, jakož i předcházet hrozbám pro mezinárodní mír a bezpečnost. Zahrnují dočasné uvalení ekonomických či obchodních omezení na státy, jež budou zrušena až po nápravě situace.⁴

Už se vznikem prvních států přichází na scénu donucovací prostředky, aby silnější státy přinutily ty slabší změnit své politické

či ekonomické směřování. Tato donucovací opatření obvykle obsahovala sankce či embargo a byla doplněna

hrozbami války a použitím síly. Sankcionující strany téměř nebraly ohled na obyvatele sankcionovaných států a jejich lidská práva. Ba naopak, utrpení místních obyvatel sloužilo jako nástroj pro donucení tamní vlády podstoupit kroky, které sankční strany žádaly.⁵

Důležité je rozlišit malý rozdíl v terminologii mezi donucovacími prostředky a jednostrannými donucovacími prostředky.⁶ Až do vzniku OSN byla všechna donucovací

Orgány OSN:

Valné shromáždění (UNGA):

- jsou zde zastoupeni všichni členové OSN
- každý stát má 1 hlas
- rezoluce nejsou právně závazné³⁹

Rada bezpečnosti (UNSC):

- složená z 15 členů (5 stálých a 10 nestálých volených Valným shromážděním)
- právo veta
- pravomoc vydávat závazné rezoluce a uvalovat sankce dle kapitoly VII Charty OSN⁴⁰

opatření jednostranná. Změnu přinesla až Rada bezpečnosti, tedy orgán, který může legálně přijímat donucovací opatření za účelem udržení nebo obnovení mezinárodního míru a bezpečnosti, jak stanovuje

3.2 Druhy sankcí

Sankce můžeme rozdělit na několik typů.

Nejznámější jsou nejspíš ekonomické sankce. Mezi ně se řadí finanční tresty aplikované proti státu, skupině či jednotlivci. Mohou zahrnovat zákaz cestování, omezení vývozu či obchodní embargo. Embargo je částečné či úplné přerušování obchodních styků s daným státem nebo skupinou států. Pod embargo patří zákaz dovozu či vývozu, vytváření množstevních kvót, uvalení speciálních daní, zmrazení majetku a bankovních účtů.⁸

Diplomatické sankce jsou sankce, při kterých jsou přijata politická opatření k vyjádření nesouhlasu s určitým jednáním. Tato opatření neovlivňují primárně ekonomiku země, ale jde spíše o přerušování diplomatických styků, návštěv vysokých představitelů do země či stažení diplomatů.⁹

Cílené sankce jsou kombinací obou druhů zmíněných výše a začaly se používat, aby snížily vliv všeobecných sankcí na obyvatele a zvýšily efektivitu sankcí. Sankcionující státy se snaží o nátlak, který je směřován přímo na vládní elity a snaží se tak nezasahovat do lidských práv běžných obyvatel.¹⁰

3.3 Legalita sankcí

O tom, zda jsou jednostranná donucovací opatření legální či nezákonná z hlediska mezinárodního práva, není jednoduché rozhodnout. Záleží na druhu použitého donucovacího opatření, na pravidlech mezinárodního práva relevantních pro hodnocení donucovacích opatření a potenciálních důvodech pro vyloučení protiprávnosti daných opatření.¹¹

Podle EU by uvalené sankce měly být vždy v souladu s mezinárodním právem, měly by respektovat lidská práva a základní svobody a být přiměřené jejich cíli.¹²

3.4 Historie sankcí

Historie sankcí sahá až do doby, kdy začaly vznikat první státy. První uvalené sankce na území Evropy se objevují při Peloponéských válkách. V průběhu

Charta OSN.⁷ Jako jednostranná opatření by se dala považovat opatření přijatá určitými státy bez souhlasu Rady bezpečnosti.

„Embargo je částečné či úplné přerušování obchodních styků s daným státem nebo skupinou států. Pod embargo patří zákaz dovozu či vývozu, vytváření množstevních kvót, uvalení speciálních daní, zmrazení majetku a bankovních účtů.“

historie byly sankce uvaleny mnohokrát, zpravidla západními mocnostmi na státy chudší, méně rozvinuté.¹³

Důležitým příkladem z moderního pohledu na sankce v historii je blokáda Venezuely, ke které došlo na počátku 20. století. Kvůli krachující ekonomice země a rozhodnutí prezidenta zastavit platby na zahraniční dluh došlo ze strany evropských velmocí k blokádě venezuelských přístavů. Spojené státy se zapojily později. Venezuela byla donucena platit značnou částku jako odškodné za nesplacení svých zahraničních dluhů. Jedná se o první příklad moderního pohledu na jednostranné mezinárodní sankce.¹⁴

Jako éra sankcí jsou označována 90. léta minulého století, kdy se uvalování sankcí stávalo čím dál častější. Také došlo k většímu využívání cílených sankcí oproti sankcím všeobecným. Značný vliv na to měla zejména globalizace – došlo ke globálnímu propojení finančních systémů a státy potřebují obchodovat se zbytkem světa. Tím získávají ekonomická donucovací opatření na síle.¹⁵ Důležitým příkladem sankcí v současnosti jsou například sankce uvalené EU na Rusko kvůli válečné agresii na Ukrajině a ilegální anexi ukrajinských území Doněck, Luhansk, Záporoží a Chersonu. Uvalené sankce jsou především ekonomické.¹⁶ Cílem těchto sankcí je potrestat Rusko za jeho

činy a zamezit jeho schopnosti pokračovat v agresi. Byly také uvaleny cílené sankce na vrcholné představitelé, kteří jsou za agresi zodpovědní či podporují, financují a nebo uskutečňují akce, které oslabují

svrchovanost a nezávislost Ukrajiny a kteří z tohoto jednání profitují. Tyto cílené sankce zahrnují zmrazení účtů a zákaz cestování do sankcionujících zemí.¹⁷

4 Vliv donucovacích prostředků

Uvalení sankcí má významný celospolečenský vliv. Podobu dopadů určuje především cíl, za kterým byly sankce zavedeny. Dopady by měly odpovídat funkci sankcí jako nenásilného donucovacího prostředku; situaci v daném státu by měla opatření zlepšit. Skutečnost je však taková, že se sankce, alespoň v krátkodobém horizontu, často pojí s dopady negativními. Správné vyhodnocení celkového vlivu sankcí je klíčové pro zajištění jejich efektivity.

4.1 Důvody přijetí donucovacích prostředků

Největší výhodou mezinárodních sankcí je jejich pomyslná schopnost zamezit vojenským konfliktům. Sankce či jiné donucovací opatření mají spíše protivníkovy pohrozit a donutit ho udělat patřičné kroky, aby nedošlo k ozbrojenému střetu, při kterém by přišlo o život větší množství lidí. Sankcionující státy také doufají, že obyvatelé budou nespokojeni a budou požadovat od své vlády, aby danou situaci vyřešila a provedla změnu.¹⁸ Donucovací opatření mohou rovněž vést k izolaci sankcionovaného státu a tím ho donutit změnit danou politiku či politický režim. Donucovací prostředky také demonstrují mezinárodní konsenzus ohledně konkrétního problému v případě, že jsou schváleny mezinárodní organizací. Ukazují nesouhlas členských států s akcemi, které sankcionovaný stát provádí, a jejich odhodlanost se k problému postavit.¹⁹ Nemusí jít však pouze o riziko nějakého ozbrojeného střetu. Sankce se často snaží změnit i politické směřování států, které jsou nedemokratické a utlačují práva svých obyvatel.²⁰

Sankce představují i nástroj, který se snaží pomoci obyvatelům zasažených států. V případě, že daný stát porušuje lidská práva obyvatel, snaží se na něj ostatní státy pomocí sankcí vyvinout tlak. Navíc v rámci cílených sankcí nemají tyto sankce vážný vliv na obyvatelstvo, ale cílí jen na vládnoucí elitu.²¹

V poslední době byla jedním z důležitých důvodů uvalování sankcí snaha předejít jadernému konfliktu. Příkladem jsou sankce uvalené na Írán, které v roce 2015 přivedly jeho zástupce k jednacímu stolu a zastavily vývoj íránské jaderné zbraně.²²

Vyvstává otázka, zda neexistuje nějaký jiný, efektivnější prostředek, než jsou sankce. Státy, které sankce udávají, vykazují většinou dobré výsledky v indexu dodržování lidských práv a svobody a obecně se jedná o státy rozvinuté a demokratické.²³

4.2 Vliv donucovacích prostředků na lidská práva

Donucovací prostředky negativně ovlivňují lidská práva obyvatel sankcionovaných států, jak vyplývá z několika usnesení Rady pro lidská práva OSN. Rada pro lidská práva uznala, že ekonomické sankce mají dalekosáhlé důsledky pro obyvatele, nejvíce postihují zejména ty nejchudší a nejzranitelnější skupiny. Sankce mohou prohlubovat sociální problémy a vyvolat humanitární krizi.²⁴ Podle zprávy Úřadu vysokého komisaře pro lidská práva sankce v 65–95 % případů neplní svůj účel a vedou k negativním následkům.²⁵

4.2.1. Zásah do lidských práv

I přesto, že se následky sankcí liší případ od případu, mívají negativní vliv na lidská práva. Často způsobují například přerušování dodávky potravin či farmaceutických a hygienických výrobků, ohrožují kvalitu potravin, přístup k čisté pitné vodě nebo zasahují do základního fungování zdravotního a vzdělávacího systému. Dle UNICEF bylo mezi lety 1990–2014 v 66 zemích zjištěno, že uvalené sankce zvýšily počet lidí trpících hladem a počet novorozenců trpících podvýživou.²⁶ Tím dochází zejména k porušení článku 25 Všeobecné deklarace lidských práv, který pojednává o životní úrovni, či článku 22 o sociálních a kulturních právech.²⁷

Známým příkladem sankcí, které měly negativní vliv na lidská práva obyvatel sankcionovaných států, jsou sankce uvalené USA na Kubu v 60. letech.⁴¹ Došlo k omezení dovozu potravy pro hospodářská zvířata, hnojiv a pesticidů, což vedlo k celostátnímu problému s potravinami. Hladomor způsobil značné zdravotní komplikace pro obyvatele a vedl ke smrti 50 000 občanů Kubu.⁴² Během pandemie COVID-19 byly na Kubě vynalezeny vakcíny, které ale nemohly být dostatečně využity kvůli nedostatku injekčních stříkaček. Jejich nedostatek byl způsoben překážkami v dovozu.⁴³

5 Role HRC

HRC již v minulosti přijal několik rezolucí, ve kterých odsuzuje uvalování donucovacích opatření a vyjadřuje znepokojení nad jejich dopady na lidská práva obyvatel sankcionovaných států. Je však nutné podotknout, že rezoluce odsuzující negativní dopady sankcí jsou ve většině případů schváleny primárně státy Afriky, Latinské Ameriky a Asie. Naopak státy Evropy či Severní Ameriky se hlasování zdržely

5.1 Přijaté rezoluce

Ve své rezoluci číslo 15/24 z roku 2010 vyjadřuje HRC znepokojení nad negativními důsledky jednostranných donucovacích prostředků na lidská práva. Také znovu potvrzuje, že základní zboží, jako jsou potraviny a léky, by neměly být používány jako nástroje politického nátlaku a že by lidé za žádných okolností neměli být zbaveni vlastních prostředků na živobytí a rozvoj.³²

V rezoluci 27/21 z roku 2014 HRC zdůrazňuje, že: „jednostranná donucovací opatření jsou v rozporu s mezinárodním právem, mezinárodním humanitárním právem a Chartou OSN.“ Dokument dále poukazuje na nežádoucí dlouhodobé dopady sankcí, kterými může být prohloubení již stávající humanitární krize.³³

Primárními oběťmi jsou často ty nejzranitelnější vrstvy, tedy kromě chudých i ženy, děti, nemocní a staří. Ostatním skupinám je zabráněn přístup na trh práce. Některé státy vidí v donucovacích opatřeních porušování práva na sebeurčení, zdůrazňují také dopad na nedostatek prostředků na živobytí a tím pádem překážku k realizaci práva na rozvoj.²⁸

4.2.2. Sekundární důsledky

K sekundárním a nezamýšleným důsledkům patří možné posílení moci utlačovatele, vznik černého trhu či vznik neočekávaných zisků pro privilegované elity. Dochází také k posílení moci vládnoucí strany nad obyvateli, což vede k oslabení opozice. To vše má výrazný vliv na užívání nejen politických, ale i sociálních a kulturních práv.²⁹

Sankce mají ale vliv i na státy, na které nejsou přímo uvalovány, zejména pak při ekonomických sankcích a embargu. Nestabilita v sankcionovaném státu může způsobit nepokoje, které mohou ohrozit stabilitu celého regionu.³⁰

či dokonce hlasovaly proti. Sankce se na konkrétní státy uvalují zejména proto, že porušují základní lidská práva či jinak ohrožují mezinárodní mír a stabilitu. Sankce jsou tedy prostředkem, jak situaci zlepšit. Naopak sankcionované státy se sankcemi nesouhlasí, protože to výrazně zasahuje do jejich fungování. OSN pořádá pravidelně také několik panelových diskuzí a workshopů, které se problematikou zabývají.³¹

Poslední zmíněnou je rezoluce číslo 49/6 z roku 2022, která vyjadřuje hluboké znepokojení nad negativním vlivem donucovacích opatření na finanční instituce a transportní firmy, jejichž zboží a služby jsou nezbytné v zajištění humanitární pomoci obyvatel v postižených oblastech. Apeluje na státy, aby nepřijímaly žádná donucovací opatření, která nejsou v souladu s mezinárodním právem a Chartou OSN. Také vyzývá státy, aby neshody řešily skrze dialog a mírovými prostředky a vyhnuly se používání jakýchkoli ekonomických či politických opatření k donucení jiného státu. I tato rezoluce byla přijata zejména státy, na které jsou sankce uvalovány, a naopak státy, které sankce udávají, se vyjádřily odmítavě.³⁴

5.2 Speciální zpravodaj na donucovací prostředky

V roce 2014 byl rezolucí 27/21 vytvořen mandát Speciálního zpravodaje na sledování vlivu donucovacích prostředků.

Mezi hlavní úkoly této funkce patří vydávat pokyny a doporučení, jak předcházet, minimalizovat a napravovat nepříznivý dopad jednostranných donucovacích opatření na lidská práva. Ve své první tematické zprávě zdůrazňuje, že ne všechny nepřátelské prostředky či vyvíjení tlaku lze považovat za jednostranný donucovací prostředek. Zároveň přiznává, že státy si mohou sami vybrat své obchodní partnery. Speciální zpravodajka také zmiňuje rozdíl v chápání tohoto problému mezi státy, na které jsou sankce uvaleny, a státy, které sankce udávají. Zdůrazňuje, že zákonnost jednostranných donucovacích prostředků přijatých bez povolení Rady bezpečnosti OSN by měla být posuzována v rámci mezinárodního práva a zvýšený ohled by se měl brát na jejich vliv na lidská práva obyvatel postižených států.³⁵

5.2.1. Kontroverze ohledně speciální zpravodajky

Od 25. března 2020 zastává funkci speciální zpravodajky běloruská profesorka mezinárodního práva Alena Douhan.³⁶ Podle některých zdrojů existuje podezření, že Alena Douhan přijala 200 000 dolarů od Číny. Místo toho, aby upozornila na problém s Ujgury v Číně, tak podporovala čínskou oficiální politiku. Další kontroverzi přináší její návštěva v Iránu. Alena Douhan se setkala pouze s oficiálními představiteli režimu a odmítla setkání s opozičními představiteli. Také zaujala stanovisko, že americké sankce mají značný vliv na lidská práva v zemi. Tím odvrátila pozornost od krutého tamního režimu, kvůli kterému

6 Shrnutí

Sankce jsou používány již odedávna a orgány OSN se zabývají i jejich vlivem na lidská práva. Bylo přijato několik opatření, ale stále je potřeba otázku uvalování sankcí řešit. Sankce mají negativní vliv na lidská práva obyvatel sankcionovaných států, jak vyplývá z několika zpráv. Zároveň ve velkém množství případů ani nevedou ke kýženým a zamýšleným výsledkům.

již přišlo o život několik obyvatel. Čína a Írán ale nejsou jediné kontroverze kolem osoby Aleny Douhan, rozpaky vzbudila i její návštěva Venezuely, kdy označila Madurův režim za oběť amerických sankcí.³⁷

5.3 Úkoly do budoucna

Jedním z úkolů do budoucna tak bude vymyslet systém, který stanoví jasné hranice, v jakých případech mohou být sankce uvalovány a jak zajistit jejich efektivitu. Podle studie o efektivitě ekonomických sankcí dosáhly sankce USA mezi lety 1970–1993 požadovaného cíle v zahraniční politice jen ve 13 % případů.³⁸ Vystává tedy otázka, jak zajistit, aby sankce plnily svůj účel. Je důležité si konkrétně definovat cíle, kterých mají sankce dosáhnout. Musí být jasné, jakým způsobem mají sankce ovlivnit chování cílového subjektu. V poslední době jsou čím dál častěji používány cílené sankce, které jsou zaměřené na konkrétní postavy a nezatěžují tak nevinné obyvatelstvo.

Dalším aspektem je mezinárodní podpora a koordinace mezi státy a mezinárodními organizacemi. Koordinovaný postup zvyšuje účinnost a tlak na dodržování sankcí. Uvalené sankce by rovněž měly být realistické a adekvátní, aby se snadněji dosáhlo cíle.

„Jedním z úkolů do budoucna tak bude vymyslet systém, který stanoví jasné hranice, v jakých případech mohou být sankce uvalovány a jak zajistit jejich efektivitu.“

Na druhou stranu ukazují nesouhlas ostatních států s počínáním sankcionovaného státu. Když na státy nebudou uvalovány sankce, vystává otázka, jestli existují nějaké jiné donucovací prostředky, které neohrožují lidská práva civilních obyvatel.

Problém je také vnímán jinak z pohledu různých států – podle toho, jestli sankce spíš uvalují, nebo na ně jsou uvalovány. Úkolem delegátů a budoucí generace bude přijít s opatřeními, jak efektivně vymáhat dodržování lidských práv po světě.

7 Otázky pro jednání

- Patří váš stát mezi státy, na které jsou často uvalovány sankce?
- Existuje nějaké jiné efektivní řešení, které by mohlo sankce nahradit?
- Jak zajistit efektivitu sankcí?
- Jaké parametry by měly určovat, zda-li se sankce mají přijmout, či ne?
- Jak často by se měla účinnost sankcí revidovat a jejich podoba případně měnit?
- Jak předejít jejich obcházení?
- Jaký vliv mají sankce na dlouhodobé mezinárodní vztahy, případně jak je zlepšit?
- Jaký je postoj vašeho státu k funkci speciální zpravodajky?

8 Doporučené a rozšiřující zdroje

- oficiální stránky OSN o problematice sankcí
<https://www.ohchr.org/en/unilateral-coercive-measures>
- vysvětlení, jak fungují ekonomické sankce
<https://www.investopedia.com/articles/economics/10/economic-sanctions.asp>
- doporučení pro uvalování sankcí
https://interagencystandingcommittee.org/sites/default/files/migrated/2014-12/WG21_2.pdf
- dokument od UNESCO, který zpracovává vliv sankcí na lidská práva
<https://www.unicef.org/globalinsight/media/2531/file/%20UNICEF-Global-Insight-Sanctions-and-Children-2022.pdf>

Zdroje

- ¹ *Ekonomické sankce jako efektivní nástroj mezinárodních vztahů*. Online. ZATLOUKAL, Aleš. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/ro7rx/DP_finalni_verze_120509_Zatloukal.pdf [cit. 2023-11-25].
- ² OHCHR and unilateral coercive measures. Online. *United Nations*. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/unilateral-coercive-measures> [cit. 2023-08-21]
- ³ IMPLEMENTATION OF THE INTERNATIONAL COVENANT ON ECONOMIC, SOCIAL AND CULTURAL RIGHTS. Online. UNITED NATIONS. Dostupné z: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UN-DOC/GEN/G97/197/19/PDF/G9719719.pdf?OpenElement> [cit. 2023-08-29]
- ⁴ Different Types of Sanctions. Online. *Financial Crime Academy*. Dostupné z: <https://financialcrimeacademy.org/different-types-of-sanctions/> [cit. 2023-11-25].
- ⁵ The Evolving Qualification of Unilateral Coercive Measures: A Historical and Doctrinal Study. Online. *Athena*. Dostupné z: <https://athena.unibo.it/article/view/13760/14103> [cit. 2023-11-25]
- ⁶ Tamtéž
- ⁷ Charta OSN. Online. Organizace spojených národů. Dostupné z: <https://osn.cz/wp-content/uploads/2022/07/Charta-OSN-2019.pdf> [cit. 2023-09-26]. čl. 39, 41
- ⁸ What Are Economic Sanctions? Online. *Council On Foreign Relations*. Dostupné z: <https://www.cfr.org/background/what-are-economic-sanctions> [cit. 2023-09-26].
- ⁹ Different Types of Sanctions. Online. *Financial Crime Academy*. Dostupné z: <https://financialcrimeacademy.org/different-types-of-sanctions/> [cit. 2023-08-29].
- ¹⁰ Smart sanctions – targeted sanctions. Online. *State Secretariat for Economic Affairs SECO*. Dostupné z: https://www.seco.admin.ch/seco/en/home/Aussenwirtschaftspolitik_Wirtschaftliche_Zusammenarbeit/Wirtschaftsbeziehungen/exportkontrollen-und-sanktionen/sanktionen-embargos/smart-sanctions--gezielte-sanktionen.html [cit. 2023-09-26].
- ¹¹ The Evolving Qualification of Unilateral Coercive Measures: A Historical and Doctrinal Study. Online. *Athena*. Dostupné z: <https://athena.unibo.it/article/view/13760/14103> [cit. 2023-08-29]
- ¹² Sanctions Guideline – update. Online. *Council of the European Union*. Dostupné z: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5664-2018-INIT/en/pdf> [cit. 2023-10-03]
- ¹³ The Evolving Qualification of Unilateral Coercive Measures: A Historical and Doctrinal Study. Online. *Athena*. Dostupné z: <https://athena.unibo.it/article/view/13760/14103> [cit. 2023-08-29]
- ¹⁴ Tightened Knots: The Venezuela Crisis of 1902-1903 and the International Arbitration of the US in the New Century. Online. *Academia.edu*. Dostupné z: https://www.academia.edu/37588213/Tightened_Knots_The_Venezuela_Crisis_of_1902_1903_and_the_International_Arbitration_of_the_US_in_the_New_Century [cit. 2023-08-29]
- ¹⁵ CORTRIGHT, David a George LOPEZ. *Sanctions Decade: Assessing UN Strategies in the 1990s*. Online. Carnegie Endowment for International Peace. Dostupné z: <https://carnegieendowment.org/2000/04/18/sanctions-decade-assessing-un-strategies-in-1990s-event-50> [cit. 2023-11-25].
- ¹⁶ EU sanctions against Russia explained. Online. *Consilium Europe*. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/sanctions/restrictive-measures-against-russia-over-ukraine/sanctions-against-russia-explained/> [cit. 2023-08-29].
- ¹⁷ Tamtéž
- ¹⁸ Soleimani: What are sanctions and why do countries use them? Online. *BBC*. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/newsbeat-45128837> [cit. 2023-08-29].
- ¹⁹ *International sanctions*. Online. Ministerio de asuntos exteriores, union europea y cooperacion. Dostupné z: <https://www.exteriores.gob.es/en/PoliticaExterior/Paginas/SancionesInternacionales.aspx>. [cit. 2023-12-10].
- ²⁰ *The Ethics of Economic Sanctions*. Online. Internet Encyclopedia of Philosophy. Dostupné z: <https://iep.utm.edu/ethics-of-economic-sanctions/>. [cit. 2023-12-12].
- ²¹ *What do sanctions help achieve? An expert explains*. Online. World Economic Forum. 2022. Dostupné z: <https://www.weforum.org/agenda/2022/03/what-do-sanctions-help-achieve-an-expert-explains/>. [cit. 2023-11-26].
- ²² *Countries Sanctioned by the U.S. and Why*. Online. Investopedia. 2023. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/financial-edge/0410/countries-sanctioned-by-the-u.s.--and-why.aspx>. [cit. 2023-11-26].
- ²³ Global Freedom Status. Online. *Freedom House*. Dostupné z: <https://freedomhouse.org/explore-the-map?type=fiw&year=2023> [cit. 2023-09-24].
- ²⁴ *Unilateral coercive measures: the issue of jurisdiction and extraterritoriality challenges and its inadmissibility under international law*. Online. Human Rights Council. Dostupné z:

<https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.ohchr.org%2Fsites%2Fdefault%2Ffiles%2FHRCBodies%2FHRC%2FRegularSessions%2FSession48%2FDocuments%2FCN-UCM.docx&wdOrigin=BROWSELINK> [cit. 2023-08-29].

²⁵ PEKSEN, Dursun. *Socio-Economic and Political Consequences of Economic Sanctions for Target and Third-Party Countries*. Online. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Events/Seminars/CoercitiveMeasures/DursunPeksen.pdf> [cit. 2023-08-29].

²⁶ *UNICEF-Global-Insight-Sanctions-and-Children*. Online. UNICEF. 2022. Dostupné z: <https://www.unicef.org/globalinsight/media/2531/file/%20UNICEF-Global-Insight-Sanctions-and-Children-2022.pdf> [cit. 2023-12-08].

²⁷ *Všeobecná deklaráce lidských práv*. Online. Ministerstvo zahraničních věcí. Dostupné z: https://www.mzv.cz/file/3156327/Vseobecna_deklarace_lidskych_prav.pdf [cit. 2023-09-25].

²⁸ Thematic study of the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights on the impact of unilateral coercive measures on the enjoyment of human rights, including recommendations on actions aimed at ending such measures. Online. UNITED NATIONS. Dostupné z: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G12/100/67/PDF/G1210067.pdf?OpenElement> [cit. 2023-08-29].

²⁹ IMPLEMENTATION OF THE INTERNATIONAL COVENANT ON ECONOMIC, SOCIAL AND CULTURAL RIGHTS. UNITED NATIONS. Online. United Nations General Assembly. Dostupné z: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G97/197/19/PDF/G9719719.pdf?OpenElement> [cit. 2023-08-29].

³⁰ Global Freedom Status. Online. Freedom House. Dostupné z: <https://freedomhouse.org/explore-the-map?type=fiw&year=2023> [cit. 2023-09-24].

³¹ Activities. *United Nations Human Rights Office Of The High Commissioner* online. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/unilateral-coercive-measures/activities> [cit. 2023-09-14].

³² Resolution adopted by the Human Rights Council 15/24 Human rights and unilateral coercive measures. Online. *United Nations General Assembly*. Dostupné z: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G10/167/12/PDF/G1016712.pdf?OpenElement> [cit. 2023-09-14].

³³ Human rights and unilateral coercive measures. Online. *United Nations General Assembly*. 2014. Dostupné z: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G14/179/07/PDF/G1417907.pdf?OpenElement> [cit. 2023-11-26].

³⁴ Resolution adopted by the Human Rights Council on 31 March 2022. Online. *United Nations General Assembly*. 12. 4. 2022. Dostupné z: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G22/307/98/PDF/G2230798.pdf?OpenElement> [cit. 2023-09-15].

³⁵ Mandate of the Special Rapporteur. Online. *United Nations*. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/special-procedures/sr-unilateral-coercive-measures/mandate-special-rapporteur> [cit. 2023-08-29].

³⁶ Professor Alena Douhan, Special Rapporteur on the negative impact of the unilateral coercive measures. Online. *United Nations*. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/special-procedures/sr-unilateral-coercive-measures/professor-alena-douhan-special-rapporteur-negative-impact-unilateral-coercive-measures> [cit. 2023-08-29].

³⁷ UN Rights Envoy Received \$200,000 From China While Acting for Beijing. Online. *UN Watch*. Dostupné z: <https://unwatch.org/un-rights-envoy-received-200000-from-china-while-acting-for-beijing/> [cit. 2023-08-29].

³⁸ *Evidence on the Costs and Benefits of Economic Sanctions*. Online. Peterson Institute For International Economics. 1997. Dostupné z: <https://www.piie.com/commentary/testimonies/evidence-costs-and-benefits-economic-sanctions>. [cit. 2023-12-07].

³⁹ *Workings of the General Assembly*. Online. United Nations. Dostupné z: <https://www.un.org/en/ga/>. [cit. 2023-11-26].

⁴⁰ *Sanctions*. Online. UNITED NATIONS SECURITY COUNCIL. Dostupné z: <https://www.un.org/securitycouncil/sanctions/information>. [cit. 2023-11-26].

⁴¹ *Ekonomická blokáda Kuby ze strany USA trvá už půl století*. Online. IROZHLAS. 2010. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/ekonomicka-blokada-kuby-ze-strany-usa-trva-uz-pul-stoleti_201010191130_vrojik. [cit. 2023-11-26].

⁴² The Evolving Qualification of Unilateral Coercive Measures: A Historical and Doctrinal Study. Online. *Athena*. Dostupné z: <https://athena.unibo.it/article/view/13760/14103> [cit. 2023-08-29]

⁴³ Tamtéž

Pražský studentský summit

Pražský studentský summit je unikátní vzdělávací projekt existující od roku 1995. Každoročně vzdělává přes 300 studentů středních i vysokých škol o současných globálních tématech, a to především prostřednictvím simulace jednání čtyř klíčových mezinárodních organizací – OSN, NATO, EU a G20.

Asociace pro mezinárodní otázky

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Tento přední český zahraničně politický think-tank není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskusi.

Daniela Tůmová

Autorka je spolupracovnicí Asociace pro mezinárodní otázky a členkou přípravného týmu Pražského studentského summitu.

Autor: Daniela Tůmová

Imprimatur: Jonáš Stehlík, Anna Marie Podlipná

Jazyková úprava: Leonard Yu, Klára Kolevská, Vilém Novohradský

Faktická korektura: Čeněk Mědílek, Matěj Hulička

Sazba: Čeněk Mědílek

Grafická úprava: Jaroslav Kopřiva

**Vydala Asociace pro mezinárodní otázky (AMO) pro
potřeby XXIX. ročníku Pražského studentského summitu.**

© AMO 2023

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

Žitná 27, 110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 813 460

e-mail: summit@amo.cz

IČ: 65 99 95 33

www.amo.cz

www.studentsummit.cz